

DOMÁCÍ VZDĚLÁVÁNÍ JE SRDEČNÍ ZÁLEŽITOST

Stáňa Kratochvílová, učitelka a architektka, se v oblasti domácího vzdělávání, soukromého, státního a církevního školství, alternativního vyučování včetně unschoolingu pohybuje téměř 20 let.

? Co vás přesvědčilo věnovat se domácímu vzdělávání?

Před patnácti lety jsem začala učit doma v rámci individuálního vzdělávání nejstarší dceru. Postupně jsem učila své čtyři děti a celkem přirozeně se tak stalo, že mi moje záliba přerostla v práci. Děti mají ze zákona povinnost dostavit se dvakrát za rok do školy k hodnocení. Měli jsme to štěstí, že jsme byli zapsáni ve školách, které zaměstnávaly skutečné odbornice Hanku Tůmovou a Juditu Kapicovou. Obdivovala jsem jejich profesionalitu, přístup a pedagogické zkušenosti. Po čase mi byla nabídnuta spolupráce. Za ty roky se pro mne domácí vzdělávání stalo srdeční záležitostí.

? Jak těžké bylo najít vhodnou školu k pololetním a závěrečným zkouškám?

Spolupráce je vždy věc oboustranná. Takže nehledám, ale očekávám příležitost, a když přijde, udělám maximum, abych se s konkrétním ředitelem na všem domluvila. Pokud se školou spolupracuji, mám na starost celou oblast domácího vzdělávání od počáteční komunikace s rodinou, administrativní část přijetí dítěte, pedagogickou podporu, konzultace

i hodnocení dětí. Ředitel je stále ten, který ze zákona za průběh vzdělávání žáků zodpovídá. Záleží mi tedy na tom, aby dobře rozuměl, na jakých principech se moje práce zakládá a jak vypadá v praktické rovině. Je bohužel zatím pravdou, že domácí vzdělávání stále oprávdá mnoho mýtů. A tak není divu, že je stále zoufale málo ředitelů, kteří jsou tomuto způsobu vzdělávání nakloněni. A ještě méně je potom těch, kteří umí ve své škole pracovat s domškoláky podle závěrů a principů, které přinesla dlouhodobá praxe.

? Žáci se k vám na zkoušky těší. Cítíte to jako osobní odměnu?

Tak to mě těší, odměna to určitě je. Především proto, že pedagog pečující o doma vzdělávané žáky by neměl být jen kontrolorem dosažených vědomostí. Jeho úloha je od role pedagoga v základní škole, který pracuje se žáky ve třídě, zcela odlišná. Domácí škola nabízí mnoho dalších možností, a to především spojit teoretické vědomosti se skutečnou praxí a zážitky, které mají u dětí trvalý charakter. Pokud tedy chce být pedagog skutečnou oporou rodině, je nezbytné navázat s rodinou kvalitní vztah. Kvalitní vztah je založen na respektu a spolupráci, ne na kontrole a rozkazech.

A z mojí zkušenosti je rozvoj dítěte a jeho podpora ve vývoji a učení zcela neuvěřitelná.

? Rozpoznáte u žáka hudební či sportovní talent i bez každodenního kontaktu?

Pokud se povede navázat vztah, a tedy i důvěru s rodiči, vždy se dozvím, co dítě potřebuje. To by ostatně také mělo být cílem každého pedagoga, vidět s nadhledem směřování žáka a v něm ho podporovat a přizpůsobovat výukové požadavky. U dětí v domácím vzdělávání lze rozpoznat primární zájem velmi dobře i přes menší frekvenci setkávání.

? Je pro vás prioritou vnitřní psychický stav žáka, nebo výsledky a úspěchy?

Mojí prioritou je vnitřní psychický stav žáka, který je základním stavebním kamenem pro to, aby měl dobré výsledky a cítil se úspěšný. Dnes máme bohužel mnoho dětí, které mají dobré výsledky, ale necítí se úspěšné ani nejsou v dobré pohodě. A pak samozřejmě i ty žáky, kteří nemají ani jedno z toho, což je už velmi smutné. Domácí vzdělávání někdy volí právě ti rodiče, jejichž děti jsou ohledně psychického stavu na tom velmi zle. Jejich volbou není učit dítě doma, ale nemají prakticky jinou možnost. U všech takových dětí jsem viděla již po několika měsících veliký posun i v oblasti vzdělávání.

? Jak je vaší prací zasažen váš osobní život?

Moje původní profese je ar-

chitektka a už v začátcích jsem váhala, zda naplno pracovat s manželem v rodinné kanceláři, nebo část času věnovat práci pro rodiny v domácím vzdělávání. Manžel mě ale podpořil v tom, vstoupit do vzdělávací oblasti. Pro nás oba je domácí vzdělávání srdeční záležitostí, která nám umožnila a umožňuje trávit mnoho času s našimi dětmi. Za to jsme skutečně vděční. Tím, že žijeme v jednom domě, kde máme svůj rodinný život a práci pro doma vzdělávané děti, jsme prakticky všichni účastní všeho.

? Máte už zpětnou vazbu úspěchů a nezdarů vašich žáků?

Ano, ozývají se mi rodiče dětí, jak se jim daří v následných školách, jak se mají. Jsem za to moc ráda. A zda zažívají děti z domácího vzdělávání v následném životě úspěchy, či nezdary? Zažívají obojí, jsou to přece lidé jako my všichni. Jen díky tomu, že mohly za své vzdělávání nést zodpovědnost, vědí, že život a splnění svých snů mají ve svých rukou.

? Po zkušenostech, které máte, hodnotíte domácí vzdělávání kladně? Jak vidíte jeho budoucnost?

Domácí vzdělávání hodnotím kladně. Je to vzdělávací způsob, který je na vzdělávací scéně téměř dvacet let a jeho výsledky jsou neoddiskutovatelné. Dříve jsem měla velikou trpělivost ve vysvětlování všeho, co se domácího vzdělávání týká. Toto nasazení u mne trvá, pokud se potkám s člověkem, který má skutečný zájem se něco dozvědět. Pokud se však setkám u kolegů s prostým obhajováním mýtů o domácí škole bez chuti cokoliv si přečíst, poslechnout, slyšet názor zkušenějších z praxe, považuji to již za profesní selhání. Možnost vybrat si z mnoha vzdělávacích možností vychovává diferencovanou společnost, která je základem demokratického vývoje našeho státu.

Miluše EFENBERKOVÁ

FOTO: Alena TUČIMOVÁ